

Oponentský posudek na bakalářskou práci

Tereza Liepoldová: Vztah lokálních elit a lidových vrstev k tělům sebevrahů v době sekularizace společnosti (16. – 19. století)

Tereza Liepoldová se v předkládané bakalářské pokusila zachytit posuny ve vnímání sebevraždy v průběhu 18. a 19. století. Tyto proměny reflektovala jak na úrovni diskurzů, které postoje k sebevrahům normativně určovaly, tak na poli konkrétních sociálních praktik (jednotlivé případy sebevražd). Analýzu a interpretaci diskurzivních rámců (lékařská pojednání, právní normy, vyhlášky) i konkrétních případů sebevražd z Liberecka Tereza Liepoldová zastřešila konceptem osvícenského „odkouzlování světa“, jak jej formuloval především Michel Foucault. S ohledem na metodologická východiska, badatelské otázky a pramennou základnu představuje bakalářská práce vyvážený a sevřený celek. Tento kompaktní dojem narušuje snad jen název práce, který naznačuje poněkud širší badatelský záběr. Zajímalo by mě, zda by jej sama autorka s odstupem nezměnila.

Práce je přehledně a funkčně strukturována. Zvolená kompozice dobře koresponduje s obsahem a konceptuálním rámcem bádání. Pozitivně hodnotím stylistickou úroveň. Tereza Liepoldová píše čtivě a to nejen v narativních pasážích (konkrétní případy sebevražd), kde se to nabízí samo sebou, ale též v stylisticky náročnější situaci, kdy analyzuje právní a lékařské diskurzy. Oceňuji zejména výstižné formulace problémových otázek, které se objevují vždy na zlomu jednotlivých kapitol a připomínají širší konceptuální rámec bádání. Na druhou stranu nelze přehlédnout, že se některé úvahy až zbytečně opakují (např. problém verifikace lidových představ o sebevraždách a využitelnosti souvisejících zdrojů).

Zásadní přínos práce spatřuji nejen v tom, že se jedná o jeden z prvních pokusů o systematičtější zpracování tématu, ale především ve velmi produktivní volbě pramenné základny. Není tak obtížné provést důkladnou analýzu textů, které by měly diskurzivně určovat lidské představy a jednání. Obtížněji historik nalézá zdroje, které by vypovídaly o vztahu diskurzů a konkrétní sociální praxe, které by dokládaly, jak si jedinci diskurzivní rámce osvojují, případně přizpůsobují. V tomto ohledu považuji za podnětné, že Tereza Liepoldová založila svou práci o posunu ve vnímání sebevražd nejen na analýze zákoníků a lékařských pojednání, ale též na mikrohistorické sondě do případů libereckého lékaře Aloise Königa. Jedinečně tak zachytila transpozici lékařských pojednání a právních norem do konkrétní pitevní praxe lékaře, který ohledával těla sebevrahů. Je zajímavé, že se autorce podařilo doložit velmi úzkou návaznost Königových pitevních protokolů na přednášky a učebnice Josepha Bernta. Tereza Liepoldová v bakalářské práci přesvědčivě dokázala, že ovládá heuristiku, je schopna výstižně a uvážene formulovat, podnětně využívá

metodologické inspirace a tvůrčím způsobem rozvíjí koncepty, jež ji badatelsky inspirovaly (zejména práce školitelky Daniely Tinkové). Z těchto důvodů doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

10. 6. 2014

Mgr. Kamil Činátl, Ph.D.